

Het inclusief verhaal van Winne – Midden in de samenleving

We kijken in gesprek met de ouders van Winne en juf Evita terug op het inclusietraject van Winne in het lager onderwijs. Tijdens het gesprek geven de ouders van Winne een pluim aan juf Evita en haar team, die de uitdaging aangingen, hun dochter Winne omarmden en echte ambassadeurs voor inclusie werden. Het inclusietraject van Winne leert ons dat dit geen vanzelfsprekendheid is. ‘Het waren woelige jaren’, horen we, ‘Het was ploeteren’... Maar wel samen ploeteren.

Wanneer Winne de overgang maakt van het kleuteronderwijs naar het lager onderwijs, merken haar ouders meteen dat de samenwerking moeilijk loopt. Gesprekken met betrekking tot haar ondersteuningsnoden verlopen stroef. Waar Winne nood heeft aan nabijheid, kiest het schoolteam voor een bestraffende aanpak van gedrag dat ze als storend ervaren. Ook de ondersteuner van Winne voelt geen samenwerking op school.

Zorg voor kinderen met ondersteuningsnoden wordt de verantwoordelijkheid van de individuele ondersteuner in een aparte ruimte. De samenwerking met wisselende CLB-medewerkers werkt vertragend en biedt weinig continuïteit. De school vindt het niet vanzelfsprekend om methoden en adviezen van de logopedist te implementeren. Redelijke aanpassingen, ondersteuningstools of gemaakte afspraken worden niet doorgegeven in het team. Elk overleg voelt aan als een nieuwe afstemming, waarbij het de taak van de ouders is om iedereen rond de tafel te krijgen en te informeren. Er worden weinig stappen vooruit gezet en de ouders hebben het gevoel voortdurend zelf het voortouw te moeten nemen. De directie vraagt zich luidop af of Winne haar ouders ‘echt geloven dat ze hier een schoolloopbaan kan hebben’. Ze voelen zich alleen en vrezen dat Winne haar welbevinden in gevaar komt; na schooltijd komt Winne hen telkens huilend tegemoet.

Ze gaan op zoek naar een nieuwe school. De ouders wensen voor Winne alledaagse interacties met leeftijdgenoten en dromen op langere termijn een zelfstandige plek voor hun dochter in de maatschappij. Daarom zoeken ze een omgeving die antwoorden biedt op onder andere Winnes gedragsmatige en emotionele noden. Samen met de ondersteuner menen ze dat er veel mogelijk is voor Winne in het gewoon onderwijs. Ze gaan samen op zoek naar een school die alles uit de kast wil halen voor haar.

In die zoektocht komt een kleinschalig buurtschooltje op het platteland op de radar. De school voorziet onderwijs in drie graadklassen met een klein aantal leerlingen en twee leerkrachten per klasgroep. Met een open en eerlijke houding gingen de ouders van Winne op gesprek: het traject van Winne zou geen makkelijk verhaal worden en een teaminspanning vragen, laat dat meteen duidelijk zijn. Waar de ouders zich verwachtten aan een aarzelende ‘maar’, kregen ze een enthousiaste juf Evita aan de lijn. Ze nodigde Winne van harte

uit te komen proberen in haar klas. Meteen was er vertrouwen en de week nadien was Winne één van juf Evita’s leerlingen.

Juf Evita werkt inmiddels 13 jaar op de school, waar het team het belangrijk vindt kinderen vanuit verbinding van onderwijs te voorzien. Uitwisseling van ideeën, helpende handen bieden in elkaars klas en een warme schoolcultuur worden er hoog in het vaandel gedragen. Juf Evita vertelt over open klasdeuren, over een leraarskamer waar gepraat wordt over wat er in de klas gebeurt, over onzekerheden kunnen delen en zoeken naar elkaars sterktes.

Eerder al had juf Evita leerlingen met een ondersteuningsnood in haar klas. Of een kind welkom is, vindt ze een overbodige vraag. Elk kind heeft recht op een plaatsje. En elk traject van een leerling doet hun school en inclusieve visie groeien. Juf Evita vindt als leerkracht het perspectief en de expertise van de ouders belangrijk: ‘Je bent slechts één van de vele leerkrachten in het leven van een kind, zij zijn een heel leven ouder.’ Vanuit die overtuiging was ze in de kennismaking met Winnes ouders onmiddellijk geraakt door hun hobbelige parcours en hoorde daardoor hun wens een inclusieve school te vinden. Juf Evita en de zorgcoördinator, de huidige directeur van de school, gingen in overleg met het hele schoolteam. Niemand wist wat ze konden verwachten maar iedereen wilde het proberen. Spoedig kregen de ouders een volmondige ja, wat ze bijna niet konden geloven.

Winne en haar ouders konden nu vooruitkijken. Ze kregen een nieuwe start, met oprechte communicatie en veel geloof in Winne haar kunnen. Winne en haar ouders mochten er zijn. Het CLB en het ondersteuningsnetwerk werden van dichtbij betrokken. De thuisbegeleiding kon komen observeren en er werd regelmatig met alle betrokken partners (CLB, ondersteuningsnetwerk, therapeuten, thuisbegeleiding, revalidatiecentrum en vrijwilligers) overlegd. Er worden concrete doelen vooropgesteld en die worden regelmatig geëvalueerd en aangepast.

Winnes traject werd inderdaad een uitdaging voor juf Evita: ze vond het pittig met Winne en haar zorgnood in de klas. Ze merkte al snel dat er verwachtingen waren binnen het gemeenschappelijk curriculum die Winne niet kon inlossen. Aandachtig meevolgen, zich rustig concentreren aan een tafeltje of deelnemen in de kring was moeilijk

voor Winne. De school ging daarom op zoek naar wat de leerkracht, het team en de school nodig hadden in dit inclusietraject. Ze zochten samen naar ondersteuners en vrijwilligers, de samenwerking met externe partners kreeg vorm in Winne haar weekrooster en er werd de functie van inclusiecoach gecreëerd: iemand op wie de leerkrachten konden terugvallen.

Het ontstaan van een de functie van inclusiecoach op Winnes school is uniek. Bestaande middelen worden op een andere manier ingezet doordat eenieder van het team zich engageert om af en toe twee klassen samen te nemen en op die manier de inclusiecoach voor enkele lestijden 'klasvrij' te maken. Op die manier gelooft het team dat ze inclusietrajecten comfortabeler maken voor de betrokken leerlingen en leerkrachten; en kunnen ze zelf op elk moment bij de inclusiecoach als klankbord terecht. De inclusiecoach werkt in tandem met de zorgcoördinator en vormt een brug tussen ouders, externe partners, het ondersteuningsnetwerk en de leerkracht. De inclusiecoach draagt bij aan de zichtbaarheid van inclusie op school en maakt verbindend samenwerken heel laagdrempelig.

De school bouwt aan een sterke inclusievisie die bij elke leerling verder vorm krijgt. Tijdens het multidisciplinair overleg (MDO) met ondersteuning van het Steunpunt voor Inclusie¹ werd aandacht besteed aan Winnes traject op korte termijn maar ook aan haar toekomst in de volgende graadklassen waarover soms wel onrust heerste bij collega's. Het steunpunt kon tips geven vanuit hun ervaring in andere inclusietrajecten. Zij zijn er in de eerste plaats ter

ondersteuning van ouders maar vormden ook een brug tussen ouders en school. Juf Evita concludeert dat het soms ploeteren was. Maar dan echt samen ploeteren, gedragen in teamverband en vanuit de vraag: hoe kunnen we hier verder mee aan de slag?

Tot op vandaag is Winne haar traject er een van tijd nemen en tijd geven, van nieuwe dingen durven uitproberen, van begrip en vertrouwen langs beide zijden, van luisteren naar elkaar. Van groeien aan beide zijden en respect voor elkaars keuzes en grenzen. Winne zit nu in het 4de leerjaar en krijgt een volledig aangepast traject, in de klas. Ze leert lezen met Leespraat², rekent met een rekenmachine tot 10 en volgt wereldoriëntatie met aangepast materiaal. Ze voelt zich een voorbeeldige leerling van het vierde leerjaar. Daar zijn haar ouders fier op. Op korte termijn wensen de ouders van Winne dat ze hier haar lager onderwijs kan afmaken en ze daarna samen op zoek kunnen naar gepast inclusief secundair onderwijs, als opstap naar een inclusief leven. Midden in de samenleving.

Ouders voor Inclusie

info@oudersvoorinclusie.be
www.oudersvoorinclusie.be

NOTEN

1. Steunpunt voor Inclusie is een project van Ouders voor Inclusie. Zij ondersteunen ouders in de uitbouw van het inclusietraject van hun kind.
2. Leespraat is een leermethode waarbij kinderen leren lezen en praten met visuele ondersteuning.